

Folkeuniversitetet

MØD FORSKERNE – PROGRAM 2023 & 24 – KOLDING

Hvordan blev H.C. Andersen verdens mest berømte dansker?

TORSTEN BØGH THOMSEN

Lektor, leder af H.C. Andersen Centret, Syddansk Universitet

2322-157

Åbningsforelæsning: 'Kongerækken' om billedhuggeren Bertel Thorvaldsen

TID: 7/9, 1 torsdag, kl. 18.30-20.00

PRIS: 195 kr., studerende 0 kr. inkl. øl, vin, vand og snacks

STED: Auditorium, Syddansk Universitet, Kolding

UNDERVISER: Hans Erik Havsteen, redaktør. Anders Olling, chef-redaktør på Politiken Historie

Anders Olling og Hans Erik Havsteen åbner efterårets sæson på Folkeuniversitetet med en spændende forelæsning om billedhugger Bertel Thorvaldsen i et (nyt) politisk lys.

I lyset af Ukrainekrigen, den intense debat om ytringsfrihed samt kunstnerens rolle i dag, ser Anders Olling og Hans Erik Havsteen fra podcasten 'Kongerækken' og magasinet 'Politiken Historie' på, hvad Thorvaldsens kunst kan fortælle os i dag om den evige konflikt mellem frihed og autoritært styre. Hvordan ytrer man sig som kunstner kritisk, når man er underlagt et repressivt, imperialt styre?

Velkommen til en aften, hvor historie, kunst og politik smelter sammen!

Mere om forelæsningen

De fleste kulturelt interesserede danskere kender til Bertel Thorvaldsen, eller har i det mindste hørt om ham. Arbejderdrengen fra København kom til Rom i 1797 og blev en af alle tiders største billedhuggere.

Men i moderne sammenhæng bliver hans kunst ofte fremstillet som sært bedaget. Den nyklassicistiske stilart er især i det 20. århundrede blevet beskrevet som kedelig kopikunst, der ligger langt fra modernismens idealer om den originale og geniale kunstner. Man kunne derfor forledes til at tro, at der ikke længere er grund til at beskæftige sig med Bertel Thorvaldsen. Men Thorvaldsen er faktisk et fremragende eksempel på, at der, selv hos de giganter vi allerede mener at kende godt, altid er nye sider at udforske.

Aftenens forelæsere, Anders Olling og Hans Erik Havsteen, står bag den populære podcast 'Kongerækken'. I foreløbig over 200 episoder har de taget en bred vifte af historiske emner op og behandlet dem, så både nybegyndere og garvede historienørder føler sig i godt selskab. Når de ikke laver podcast, formidler de historien i magasinet Politiken Historie.

Efter forelæsningen er Folkeuniversitetet vært ved et glas vin.

SIDE 6	Samfund & verden
SIDE 8	Psykologi & sundhed
SIDE 12	Natur & univers
SIDE 14	Religion & filosofi
SIDE 16	Arkæologi & historie
SIDE 20	Kunst, arkitektur & design
SIDE 22	Litteratur & musik
SIDE 24	Arbejdsliv, ledelse & kommunikation

VIDEN FOR ALLE

Velkommen til en ny sæson! På Folkeuniversitetet deler forskere og faglige eksperter deres viden med alle. Her er ingen adgangskrav, og der starter løbende nye hold. I efteråret kan du gå til forelæsninger i Nicolai Biograf, på Kolding Bibliotek, Trapholt og på Syddansk Universitet. Du kan opleve arkitekten Jan Gehl i samtale med Ane Cortzen og tage med til vidensbrunch om Bruce Springsteen. Du kan springe på cyklen sammen med stadsarkivaren og planchefen, og så kan du få historien bag det nye museum FLUGT. Der er både noget for dig, der vil fordybe dig over mange uger og for dig, der foretrækker at blive klog på en enkelt aften eller lørdag.

HAR DU SPØRGSMÅL?

Kontakt os på fu@fuo.sdu.dk eller på 73 70 62 66. Se telefonnumre på fuodense.dk/kontakt.

UNDERVISNINGSTED

Alle hold foregår på Syddansk Universitet i Kolding – med mindre andet er angivet. Du kan finde adresse og lokale på alle hold på fuodense.dk/kolding. Se kort over undervisningsstedet bagest i programmet.

Folkeuniversitetet i Kolding
Universitetsparken 1
6000 Kolding

TILMELD DIG PÅ FUODENSE.DK/KOLDING

Find holdet på hjemmesiden, og betal med kort eller med MobilePay.

Torsten Bøgh Thomsen:

Vi skal tage udlandets versioner af H.C. Andersen alvorligt

Spørger man udlændinge om deres kendskab til Danmark, vil mange formentlig nævne Hans Christian Andersen. Det er ingen hemmelighed, at hans eventyr er en af landets mest markante eksportvarer, men få af os ved hvorfor, eller hvilken betydning hans eventyr har udenfor landets grænser. Det har Torsten Bøgh Thomsen, lektor og leder af H.C. Andersen Centret på Syddansk Universitet, sat sig for at finde ud af.

Af Noa Kjærsgaard Hansen

Inden han blev lektor ved H.C. Andersen Centret på Syddansk Universitet, havde Torsten Bøgh Thomsen længe været fascineret af den danske forfatters samtid. Ikke blot på grund af den tiltro til kunsten, som herskede i romantikken og Guldalderen, men også den måde epokerne har sat sine spor i dag:

"Vores aktuelle samfund blev grundlagt i Guldalderen – på godt og ondt. Herfra stammer den forestilling, vi har om teknologi, fremskridt, vores politiske organisering, vores økonomiske system – og det er også på det her tidspunkt, at industrialiseringen og kapitalismen brager igennem."

Ifølge Bøgh Thomsen har litteraturen også en særlig evne til at formidle den historiske tid, den er et produkt af. Og H.C. Andersens eventyr var ingen undtagelse:

"Man får et indblik i, hvad der optog folk i 1800-tallet, når man læser hans eventyr. Og samtidig er der nogle problemstillinger, som også er meget relevante i dag. Noget af det, der tit bliver fremhævet om H.C. Andersens eventyr, er klasseforskelle og solidaritet med samfundets udsatte. Det er nogle samfundsmæssige spørgsmål, som bliver meget relevante i løbet af 1800-tallet, og som stadig er det i dag."

HVERT LAND SIN TOLKNING

Når H.C. Andersens eventyr har været så populær en eksportvare, drejer det sig altså blandt andet om, at hans eventyr kan tolkes ret frit. Især i Kina er de udbredte, og det er der en særlig grund til, fortæller H.C. Andersen-eksperten:

"Den kinesiske forsker Wenjie Li skriver, at en af de ting, der ikke giver mening i en kinesisk sammenhæng, er, at hans eventyr er skrevet indenfor en meget kristen referenceramme. Derfor bliver det nedtonet i de kinesiske oversættelser. Til gengæld har man i et socialistisk og kommunistisk Kina brugt dem til at understrege en korrupt øvrighed og en solidaritet med proletariatet. Det ser vi eksempelvis i 'Den lille pige med svovlstikkerne', hvor pigen bliver fremstillet meget mere ussel end i H.C. Andersens egen version."

Mens de fleste af os kender til Andersens popularitet i Asien og i udlandet generelt, har der ifølge Torsten Bøgh Thomsen sjældent, heller ikke i forskningens verden, været den store interesse for, hvordan og hvorfor han er globalt udbredt. Derfor er han i sit forskningsprojekt også interesseret i at kigge nærmere på forfatterens indplacering i den såkaldte verdenslitteratur:

"Vi har stillet os tilfredse med og konstateret, at han er populær i udlandet. Og vi kan jo godt se hvorfor, for han er smadder god. Men det har samtidig ført til universalistiske forklaringer på hans berømmelse. At det er fordi, hans værker indeholder nogle universelle temaer, som alle kan relatere til. Men når vi undersøger, hvordan han bliver påskønnet i konkrete sammenhænge, så er der stor forskel på, hvad man sætter pris på. Derfor er det spændende at tage de andre versioner af H.C. Andersen alvorligt."

Torsten Bøgh Thomsen
forelæser på Folkeuniversitetet
om H.C. Andersen i udlandet.
Find holdet på s. 23

Torsten Bøgh Thomsen er lektor og leder af H.C. Andersen Centret, Syddansk Universitet. Siden 2014 har han forsket i og udgivet artikler om H.C. Andersen og 1800-tallet med særligt fokus på, hvordan litteratur og kunst fra den såkaldte Guldalder fortsat er aktuel og relevant for nutiden. I 2019 udgav han forskningsmonografien 'Skyggepunkter – menneske, natur og materialitet i H.C. Andersens forfatterskab', hvori han undersøger udviklingerne i forståelsen af naturen op igennem 1800-tallet. Derudover har han redigeret tre antologier om forfatteren og er leder af Sapere Aude-forskningsprojektet 'H.C. Andersen som verdenslitteratur', som er støttet af Danmarks Frie Forskningsfond.

Samfund og verden

2322-063

Rusland, Putin og krigen i Ukraine

TID: 5/9, 6 tirsdage, kl. 18.45-20.30

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

"Der er et før og et efter 24. februar 2022!" Dette fyndord, om Putins tragiske overfald på Ukraine og hvad heraf fulgte for Ukraine og Rusland selv, sætter rammen for denne forelæsningsrække. Hvad ledte op til invasionen? Og hvad vil konsekvenserne være for Rusland og international politik? Hvad betyder krigen for det store antal russere bosat uden for Ruslands grænser? Og for den digitale hybridkrig, som Rusland allerede har ført over for udlandet igennem en årrække? Ligger en del af forklaringen i den russiske selvforståelse? Vær med, når dygtige fagfolk dissekerer Rusland under Putin.

05/09: Russisk selvforståelse: Fra Peter den Store til Putin.

Torben Heuer, lektor i russisk sprog, kultur og samfundsförhold

12/09: Nykonservatisme og nationalism i Putins Rusland. Erik Kulavig, lektor emeritus i russisk historie

19/09: I skyggen af Rusland – en historie om imperier og interessesfærer fra 1939-2022. Vibe Termansen, historiker og specialist i Østeuropa

26/09: FN, Folkeret og retsforfølgelse. Kristine Kjærsgaard, lektor i historie, Syddansk Universitet

03/10: Rusland i Mellemøsten. Carsten Jensen, ph.d. i statskundskab

10/10: Ukrainekrigen og det sikkerhedspolitiske paradigmeskift i Europa. Mette Skak, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet

2322-002

Forstå den globale (u)orden

TID: 6/9, 8 onsdage, kl. 18.45-20.30

PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

Nye spørgsmål bliver stillet i en verden i hastig forandring: Får vi en verden uden vestlig dominans? Hvordan vil forholdet mellem stormagterne udvikle sig, og vil de rivalisere eller samarbejde? Hvilke værdier vil præge de internationale diskussioner? Bliv klogere på krige, konflikter og alliancer, og hør om sikkerhed, klimakrise og migration. Få også svar på de nye regionale spørgsmål på den internationale dagsorden: Arktis, Asien, Afrika syd for Sahara og Vesten under pres. Få forskernes blik på de afgørende regioner, lande og udfordringer i international politik lige nu.

06/09: USA. Niels Bjerre-Poulsen, lektor i amerikanske studier, Syddansk Universitet

13/09: Asien. Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor ved Forsvarsakademiet

20/09: Østeuropa og Rusland. Erik Kulavig, lektor emeritus i russisk historie

27/09: Latinamerika. Carlos Salas Lind, ekstern lektor i international politik og økonomi, Copenhagen Business School

04/10: Afrika. Holger Bernt Hansen, professor emeritus i afrikastudier, Københavns Universitet

11/10: Arktis. Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor ved Forsvarsakademiet

25/10: Mellemøsten og Nordafrika. Peter Seeberg, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet

01/11: EU. Jens Ladefoged Mortensen, lektor i statskundskab, Københavns Universitet

Har du spørgsmål? Kontakt os på
fu@fuo.sdu.dk eller på 73 70 62 66.

Se åbningstider på fuodense.dk/kontakt

2322-072

Syv myter om demokrati

— **TID:** 13/11, 1 mandag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Jørgen Møller, professor, Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet.
 Svend-Erik Skaaning, professor i statskundskab, Aarhus Universitet

Mød de to professorer i statskundskab ved Aarhus Universitet, Jørgen Møller og Svend-Erik Skaaning, når de præsenterer syv myter om vores mindst ringe styreform. Stormen på den amerikanske kongres den 6. januar 2021 kom som et chok for hele verden. Men de voldsomme begivenheder er blot en del af en verdensomspændende demokratisk krise. I Mali, Thailand, Tyrkiet og Venezuela er demokratiet allerede brudt sammen, og det vakler faretruende flere steder i Europa og i USA, hvor de har verdens ældste repræsentative demokrati. Er vores mindst ringe styreform virkelig i en så dårlig forfatning? I dette foredrag undersøger vi de væsentligste påstande om demokrati og forsøger at vise, om disse udbredte forestillinger om demokratiet helt eller delvist savner et solidt grundlag – om de med andre ord er myter.

2322-099

Tænkepauser – Valg, Demokrati og Krig

— **TID:** 5/12, 1 tirsdag
PRIS: 250 kr. inkl. bopakke og et glas vin

Valg og demokrati ses ofte som nøgleelementer i at forebygge krig og fremme fred. I et demokratisk samfund ligger magten i sidste ende hos folket, som har evnen til at vælge deres ledere og holde dem ansvarlige. Dette giver muligheden for et system, hvor forskellige synspunkter kan repræsenteres og debatteres. Forholdet mellem valg, demokrati og krig er imidlertid komplekst. I nogle tilfælde er valg og demokrati blevet brugt som et redskab til at retfærdiggøre eller legitimere krige. For eksempel er ideen om at udbrede demokrati, og fremme frie og retfærdige valg blevet brugt til at retfærdiggøre militære interventioner i andre lande. Har du brug for en tænkepause? Så dyk ned i den populære bogserie fra Aarhus Universitetsforlag. Denne aften præsenterer vi de tre Tænkepauser 'Valg', 'Demokrati' og 'Krig'. Efter forelæsningserne er der bogudlevering og reception. OBS! Tilmeldingen lukker 21/11.

Program

18.30: **Valg.** Jørgen Elklit, professor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet
19.10: **Demokrati.** Svend-Erik Skaaning, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
19.50: **Krig.** Gorm Harste, lektor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet

2322-049

Det svenske eksperiment – mellem foregangsland og skræmmebillede

— **TID:** 6/12, 1 onsdag, kl. 18.45-20.30
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISER: Johan Varning Bendtsen, journalist, Skandinavien-korrespondent på Kristeligt Dagblad

Sverige står i et vadeded. Efter årtier som humanitær stormagt, demokratisk duks og feministisk forbillede sker der i disse år væsentlige forandringer i det svenske samfund. Banderne skyder, militæret opruster, velfærden er trængt tilbage, og identitetspolitikken vinder frem. Vores blågule broderland er ikke noget ubekymret glansbillede med IKEA-møblement, majstænger og hjemmekogt blåbærssuppe. Men hvad er Sverige anno 2023 så? Dét spørgsmål er udgangspunktet for aftenens forelæsning, hvor journalist Johan Varning Bendtsen beretter om et land og en udvikling, som på én og samme tid både fascinerer og inspirerer – men som for mange også er lidt skræmmende. Denne aften tager vi udgangspunkt i Johan Varning Bendtsens nye bog 'Det svenske eksperiment – mellem foregangsland og skræmmebillede' (Gads Forlag).

2412-008

Hvor er verden på vej hen? Mød Clement Kjersgaard

— **TID:** 10/1, 1 onsdag, kl. 19.00-20.45
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISER: Clement Behrendt Kjersgaard, udgiver, journalist og MA i filosofi, politik og økonomi

Krigen i Ukraine er den seneste i en række af voldsomme begivenheder, som har rystet verden. Analysen fra Clement Kjersgaard er så enkel, som den er rig på konsekvenser og paradokser: Demokratiet er i krise – og den gamle elite har stadig ikke forstået omfanget af udfordringerne. Samtidig med, at politikerne i Vestens hovedstæder er travlt optaget af deres hjemlige stridigheder, tegner der sig nye magtbalancer og problemer, der truer med at undergrave demokratiet, som vi kender det. Clement (f. 1975) tog sin studentereksamen i Hong Kong og sin første universitetsgrad på universitetet i Oxford. I 2002 grundlagde han nyhedsmagasinet RÆSON (raeson.dk) og i 2021 historiemagasinet ÆRA. I 2004 blev han tv-vært for DR, og i 2012 grundlagde han Danmarks årlige Vidensfestival. Han er desuden skribent, redaktør, forlægger og en af landets mest efterspurgte ordstyrere og foredragsholdere, samt vinder af Publicistprisen, Hal Koch-prisen og Den Berlingske Journalistpris.

Psykologi & sundhed

2322-077

60+ en ny begyndelse

TID: 4/9, 5 mandage, kl. 18.45-20.30

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Vi har ikke blot fået flere leveår, vi har – uden at det er gået rigtigt op for os – også fået en spritny fase i livet mellem voksen og gammel. Stadig flere 60+’ere oplever, at de både mentalt og fysisk kan mere end forventet, og at det ikke er dem, men måske snarere den ensidige fortælling om forfald og tab, der skal pensioneres. Tidligere har man troet, at blot man fik styr på økonomien som pensionist, skulle resten nok gå – som en leg ligefrem. I dag har mange dog erfaret, at de sociale, mentale og ikke mindst fysiske aspekter i den nye livsfase efter arbejdslivet er blevet langt vigtigere. Hvad skal den nye livsfase så bruges til? Få inspiration til dit liv som 60+’er. Og hør forskernes bud på, hvad et godt, sundt og meningsfuldt liv som 60+’er kan være i det 21. århundrede.

04/09: Den nye livsfase – når 'det er alderbedst'. Poul-Erik Tindbæk, ph.d. i voksenuddannelse og chefkonsulent i En3karriere

11/09: Sund og aktiv aldring – hvad kan man selv gøre (på letforståeligt engelsk). Suresh Rattan, professor emeritus i biogerontologi, Aarhus Universitet

18/09: Hold hjernen i gang. Ole Lauridsen, lektor i undervisning og læring, Aarhus Universitet

25/09: Positiv psykologi og det meningsfyldte liv. Hans Henrik Knop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet samt ekstraordinær professor, North-West University, SA

02/10: Sociale relationers indvirken på sund aldring. Kristian Park Frausing, lektor ved VIA University College, Forskningsprogram for Krop og Mental Sundhed

2322-024

Eftermiddage på biblioteket: Seks veje til det gode liv

TID: 6/9, 6 onsdage, kl. 13.30-15.15

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4

Hvad giver dig værdi i hverdagen? Hvornår oplever du følelsen af at være i flow eller zen? Og hvad er din vej til det gode liv? Kom og nyd Folkeuniversitetets forelæsningsrække med viden og hyggeligt samvær i dagtimerne på Kolding Bibliotek. Her sætter vi fokus på det, der kan give vores liv ekstra værdi, med input fra både naturvidenskab, filosofi, kunst, litteratur og psykologi. Kom i godt selskab med formidlingslystne forskere og andre, der holder af ny viden, indsigt og inspiration.

06/09: Hvad vil det sige at holde en tænkepause? Kasper Lysemose, ph.d. i filosofi, Aarhus Universitet

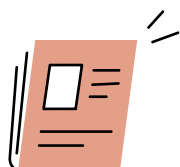
13/09: Hvad kan litteraturen tilbyde os? Peter Simonsen, professor, ph.d. i litteratur, Syddansk Universitet

20/09: De store følelser i kunsthistorien. Peter S. Meyer, mag.art. fhv. ekstern lektor og museumsdirektør

04/10: Den gode samtale. Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

11/10: Hvordan fastholder vi vores opmærksomhed? Emma Louise Louth, postdoc i neurovidenskab, Københavns Universitet

25/10: Styrk dit helbred med kunst og kreativitet. Lærke Egefjord, læge, forfatter og billedkunstner

ER DU TILMELDT FOLKEUNIVERSITETETS NYHEDSBREV?

Hvert kvartal trækker vi lod blandt alle abonnenter om et gavekort til Folkeuniversitetet. Læs mere og tilmeld dig på fuodense.dk/nyhedsbrev

På Folkeuniversitetet kan du blive klogere på, hvordan du giver din krop og dit sind de bedste betingelser – både i medgang og modgang.

2322-008

Mindfulness

TID: 12/9, 6 tirsdage, kl. 18.15-20.00

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Der er bred tilslutning til, at en veltrænet krop er en sund krop. På samme vis er et veltrænet sind et sundt sind. Dine tanker og følelser er helt afgørende for din oplevelse af livskvalitet. Mindfulness handler om at træne en række mentale redskaber, som giver dig mulighed for at leve livet med al dets medgang og modgang. For vi kommer alle til at stå i en situation, hvor vi mister, bliver syge, ældes og skal dø. Men de redskaber, vi har til at leve i disse tilstande, er meget forskellige. I forelæsningsrækken stiller vi skarpt på, hvordan man med mindfulness kan observere tanker, følelser og kropslige fornemmelser uden nødvendigvis at skulle reagere per impuls. Det er herigennem muligt at forbedre humør, opmærksomhed, robusthed og empati samt nedsætte symptomer på stress, angst, depression og smerte. Få den nyeste viden om mindfulness i teori og praksis.

12/09: Introduktion til mindfulness. Karsten Bidstrup Skipper, cand.mag. i idéhistorie

19/09: Mindfulness og det stressede genom. Jesper Dahlgaard, forskningsleder og docent ved Program for Krop og Mental Sundhed, VIA UC og lektor ved Institut for Klinisk Medicin, Aarhus Universitet

26/09: Mindfulness-baseret terapi til angst og depression. Jacob Piet Jakobsen, ph.d. i mindfulness, Aarhus Universitet

03/10: Mindfulness og arbejdsliv. Marianne Thomas, kommunikationschef, mindfulnesslærer, journalist og MBA, Henley Business School

10/10: Mindfulness i mødet med moderniteten. Martijn van Beek, lektor i antropologi, Aarhus Universitet

24/10: Hjernen, stress og mindfulness. Karen Johanne Pallesen, lektor, biolog, ph.d. i sundhedsvidenskab, Aarhus Universitet

2322-061

Sund med kunst og kultur

TID: 21/9, 1 torsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Per Thorgaard, overlæge, Aalborg Universitetshospital

Musik, teater, læsning og dans er godt for din krop og sind. Forskning viser, at mennesker der deltager i kunst, kultur og kreative aktiviteter kan opnå øget selvtillid, trivsel og motivation, forbedre sociale relationer og mindske depression og angst. At deltage i kulturaktiviteter kan også reducere dit blodtryk og styrke immunforsvaret. Inden for de seneste år har danske politikere fået øjnene op for området, og i flere kommuner bliver kultur nu udskrevet på recept. Så hvordan virker det? Hvad er det ved kulturen, der giver de positive effekter? Oplev en af landets førende eksperter, overlæge Per Thorgaard, sætte fokus på kulturens positive og medicinske effekter. Hør om anvendelse i forbindelse med forebyggelse, sygdom og rehabilitering, og få inspiration og værktøjer til, hvordan du selv kan bruge kulturen aktivt i hverdagen og øge din velvære og trivsel.

2322-134

Kender du en psykopat?

TID: 5/10, 1 torsdag, kl. 17.30-21.30

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Tine Wøbbe, chefpsykolog ved Psykiatrisk Center Sct. Hans

De fleste af os vil nok mene, at vi ikke møder ret mange psykopater i hverdagen. I stedet hører vi om dem i TV eller bliver fascineret af fiktive karakterer som dr. Hannibal Lecter i filmen 'Ondskabens øjne' eller Patrick Bateman i 'American Psycho'. En psykopat er kendetegnet ved at være samvittighedsløs, manipulerende, charmerende og ofte aggressiv. Men psykopati kan komme til udtryk i både større og mindre grad. I Danmark findes der omkring 250.000 psykopater. Det betyder, at vi hver især kender én – måske to. Så hvad dækker begrebet egentlig over? Hvornår er man psykopat? I hvilke miljøer eksisterer psykopater oftest, og hvordan kan det lade sig gøre at håndtere en psykopat? Denne aften vil Tine Wøbbe, der er chefpsykolog på Psykiatrisk Center Sct. Hans, stille skarpt på psykopati og føre os helt ind i psykopaters liv og tankegang. Undervisningen tager afsæt i bogen 'Forbrydelsens sind' (Politikens Forlag).

2322-057

Glad og frisk hele livet

TID: 7/10, 1 lørdag, kl. 10.15-14.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Jerk W. Langer, læge og forfatter

Det er aldrig for sent at hanke op i sit helbred. Tværtimod. Jerk W. Langer vil med udgangspunkt i den nyeste forskning gerne inspirere dig til at foretage kloge livsstilsvalg i hverdagen. Og få ekstra leveår i fuld vigør med energi og livsglæde. Der sker mange interessante ting i hjernen, når du holder dig fysisk i gang. Men hvor meget træning skal der mon til? Og er det ikke for sent at komme i gang, hvis man allerede er pensionist? Det handler om simple tiltag, som nemt kan indpasses i hverdagen med fokus på lækker mad, bevægelse og træning, søvn og stress. Du får også svar på, hvad du selv kan gøre ved bl.a. blodtryk, kolesterol, vægt og diabetes. Hvordan du bevarer en skarp hukommelse, styrker knoglerne og modvirker gigtsmerter, samt i bedste fald bruger mindre medicin. Undervejs kommer du op at stå, får mange praktiske råd, et par gode grin og et venligt skub bagi. Samt god lejlighed til at stille alle de spørgsmål du vil. Jerk W. Langer er læge og forfatter til en række sundhedsbøger, bl.a. '21 helbredende dage med antiinflammatorisk kost', 'Sundt blodtryk på 14 dage', 'Collagen – stærk, sund og smertefri' og 'Sæk dit kolesterol'.

2322-093

Inflammation – ven eller fjende?

TID: 14/11, 1 tirsdag, kl. 18.15-20.00

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVISER: Claus Henrik Nielsen, professor i immunologi, overlæge og leder af Institut for Inflammationsforskning, Rigshospitalet

Inflammation og anti-inflammation er blevet populære begreber, når det handler om vores sundhed. I dag kan man let få det indtryk, at inflammation i kroppen er roden til alle dårligheder – fx de store livstilssygdomme. Men hvad er inflammation i kroppen egentlig? Hvordan opstår inflammation? Hvilken rolle spiller vores gener, omgivelser og livsstil? Er inflammation altid dårligt, eller er det nødvendigt for et godt helbred? Hvilken sammenhæng er der mellem inflammation og autoimmune sygdom? Hvad er anti-inflammatorisk behandling, og hvilke nye behandlinger forskes der i øjeblikket i? Findes der anti-inflammatorisk kost? Få et nuanceret indblik i hvad inflammation er, når vi denne aften får overblik over den nyeste viden på området.

Folkeuniversitetet har flere forelæsningsrækker på Kolding Bibliotek. Over seks eftermiddage kan du fx lære om seks veje til det gode liv. Se s. 8.

I pauserne kan du købe en kop kaffe eller te og få en snak med dine medkursister i det smukke Atrium.

2322-055

Parkinsons sygdom – hjerne- eller tarmsygdom?

TID: 21/11, 1 tirsdag, kl. 18.30-20.15

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVISER: Jacob Kuhlmann Horsager, læge, ph.d., Nuklearmedicinsk Afdeling og PET, Aarhus Universitetshospital

Det er ikke nogen nyhed, at der er en særlig forbindelse mellem vores hjerne og tarmsystem. Men nyere opdagelser viser, at tarmens bakterier kan have stor indflydelse på det, der sker i vores hjerne. Faktisk tyder den nyeste forskning på, at en sygdom som Parkinson kan starte i tarmen. Parkinsons sygdom er en af de mest almindelige neurologiske sygdomme i Danmark, og op imod 8.000 danskere lider af sygdommen. Jacob Horsager, læge og ph.d. ved nuklearmedicinsk afdeling på Aarhus Universitetshospital, vil denne aften fortælle mere om den nyeste forskning indenfor Parkinsons sygdom.

FØLG MED PÅ FACEBOOK

facebook.com/KoldingFolkeuniversitet

2322-001

Din hjerne snyder dig

TID: 28/11, 1 tirsdag, kl. 17.30-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Jakob Linnet, dr.med., ph.d., cand.psych.aut, leder af klinik for Ludomani og BED, Odense Universitetshospital

Hvad end det handler om en trang til at spille om penge, overspise, drikke eller andet, er det hjernen, der snyder os til afhængighed. Afhængighed kan antage mange former. Men hvorfor udløses denne kraftige, tilsyneladende ukontrollerbare trang? Og hvordan slipper vi af med den igen? Denne aften dykker vi ned i den nyeste forskning i hjernen og afhængighed. Hør bl.a. om hjernens belønningssystemer, og hvordan det er forventningen om f.eks. at drikke, spille eller spise, der gør os afhængige. Forventningen om et stykke kage fra bageren udløser dopamin i hjernen og driver tvangsoverspiseren til at spise endnu mere – på trods af de negative konsekvenser. Det er altså ikke kagen hos bageren, men 'kagen i hjernen', der fastholder overspiseren i afhængighed. Bliv klogere på, hvorfor og hvordan hjernen snyder os, og hør om afhængighedens basale mekanismer. Hør også, hvordan det er muligt at komme ud af afhængighedens klør med en række simple psykologiske redskaber. Undervisningen tager afsæt i bogen 'Din hjerne snyder dig' (Gyldendal).

Natur & univers

2322-086

Tænkepause om myrer

TID: 11/9, 1 mandag, kl. 18.30-20.15

PRIS: 195 kr. inkl. bog

UNDERVERSISER: Hans Joachim Offenberg, seniorforsker i plante- og insektøkologi

Kom og hør om myrer og deres forunderlige verden. Forelæsningen er baseret på Tænkepausen 'Myrer' fra Aarhus Universitetsforlag, som har været indstillet til Læsernes Bogpris 2014. Tænkepausen er inkluderet i billetprisen. Hør om myrernes levevis og organisering i samfund med dronninger, slaver og kannibalisme. Myrerne har tilmed "opfundet" telekommunikation, landbrugsdrift og aktive solfangere. Og myrer har tilpasset sig ekstreme forhold – f.eks. i kolonier under havet og i områder med permafrost. Hør også om forskernes nyeste succes med at bruge myrer i skadedyrsbekæmpelse og derved erstatte sprøjtemidler, så f.eks. appelsin- og mangoplantager kan drives økologisk.

Gå på Folkeuniversitetet
i dagtimerne på hverdage
i Nicolai Biograf og på
Kolding Bibliotek

SE SIDE 8, 18, 21 OG 23

2322-143

Tag børnene med på Folkeuniversitetet: De nye dyrearter

TID: 7/11, 1 tirsdag, kl. 18.15-20.00

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr., barn: 50 kr.

UNDERVERSISER: Jakob Christensen-Dalsgaard, lektor i biologi, Syddansk Universitet

Vi taler meget om bevarelse af dyre- og plantearter – men hvad er en art egentlig, og hvor stabile er arter i naturen? Arter ændrer sig ved evolution, og dyr og planter kan af og til lave krydsninger eller hybrider på tværs af arterne og danne nye arter på den måde. Pizzlybjørnen og coyowolfen er nye dyrearter, der er opstået som følge af krydsning mellem to eksisterende arter. Pizzlybjørnen er en blanding af isbjørnen og grizzlybjørnen, mens coyowolfen er en blanding af coyote (prærieulv) og ulv. Disse nye arter viser, hvordan evolutionen stadig er i gang, og hvordan dyr kan tilpasse sig og ændre sig over tid. Arrangementet er målrettet nysgerrige børn, og deres forældre eller bedsteforældre, som gerne vil lære mere om, hvad dyrearter er for noget. Du kan tilmelde dig som enkeltperson og derefter vælge, hvor mange børn du vil medbringe.

2322-075

Universets begyndelse – tid og rum

TID: 11/11, 1 lørdag, kl. 10.15-16.15

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVERSISER: Peter Bjørnholt, cand.scient. i astronomi

Universets begyndelse er et mysterium, som forskere verden over forsøger at opklare. Vi ser her nærmere på Universets spæde start og begyndelsen af rum og tid, hvor den fysik, vi kender, reelt bryder sammen. Ved Universets begyndelse var alle naturens kræfter samlet i en 'urkraft', hvilket måske betyder, at der var og er en samlet teori for kvantefysikken og relativitetsteorien. Og måske peger dette mod parallelle universer, multivers eller flere dimensioner. Så hvad er tid og rum? Og kan man lave tidsmaskiner, eller er det ren science fiction?

Dyb koncentration i det store auditorie. Forskerne på Folkeuniversitetet tager de helt store emner op, men der er altid mulighed for at stille opklarende spørgsmål.

2322-101

Første resultater med det nye James Webb-rumteleskop

— **TID:** 13/11, 1 mandag
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

James Webb-rumteleskopet har været undervejs i flere årtier. Teleskopet blev endelig opsendt juledag 2021. Opsendelsen forløb perfekt, og de første data strømmer nu tilbage mod Jorden. På denne aften vil to forskere, der er eksperter på området, berette om Universet, teleskopet og om, hvad de første data fortæller os.

Program

- 17:15:** Peter Jakobsen, adjungeret professor i rumforskning, Cosmic Dawn Center, Niels Bohr Institutet og DTU Space
- 19:15:** Johan Peter Uldall Fynbo, professor i astrofysik, Niels Bohr Institutet

2322-087

Tænkepause om tyngdekraft

— **TID:** 27/11, 1 mandag, kl. 18.30-20.15
PRIS: 195 kr. inkl. bog
UNDERVISER: Sofie Marie Koksang, adjunkt i kosmologi, Syddansk Universitet

Vi har allesammen en fornemmelse af, hvad tyngdekraften er for noget, og nogle husker måske Newtons tyngdelov fra skoletiden. Men der er langt fra Newtons flere hundrede år gamle idé, til den moderne forståelse af tyngdekraften, nemlig Einsteins generelle relativitetsteori, der beskriver en firedimensionel rumtid, der både krummer og bølgner. Newtons og Einsteins teorier gav os en forståelse af alt fra vind og vejr til planeternes baner omkring solen og sågar Universet selv. Men vores forståelse af tyngdekraften er stadig mangelfuld, og tyngdekraften holder i dens uløste gåde nøglen til at svare på fysikkens allerstørste spørgsmål. Forelæsningen er baseret på Tænkepause-bogen 'Tyngdekraft' af Sofie Marie Koksang, postdoc i teoretisk astrofysik. Den er udgivet på Aarhus Universitetsforlag i 2022 og er inkluderet i billetprisen.

Nu har vi igen de populære
vidensbrunch på programmet
Læs mere på s. 23

Religion & filosofi

2322-094

Kierkegaard og Løgstrup – Danmarks store eksistenstænkere

— **TID:** 11/9, 6 mandage, kl. 18.30-20.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Bjørn Rabjerg, adjunkt i religionsfilosofi, Aarhus Universitet

Søren Kierkegaard og K.E. Løgstrup er to af Danmarks største kulturkritikere. Løgstrup og Kierkegaards tanker om kultur, kristendom og menneskeliv er både filosofisk og teologisk funderede. Men de er også almene overvejelser om selve det at være til, hvad enten man er det som filosof, teolog eller blot som menneske. Trods det fælles udgangspunkt er deres tænkning vidt forskellig. Selvom Løgstrup starter stærkt påvirket af Kierkegaard, udvikler han sig til en af Kierkegaards største kritikere. Begge er de interesserede i at forstå menneskets eksistens, men Løgstrup vender sig direkte imod den eksistentialisme, som Kierkegaard har spillet så stor en rolle for. I denne forelæsningsrække giver vi en introduktion til to banebrydende tænkere, fortalt igennem de afgørende kritikpunkter, Løgstrup retter mod Kierkegaard. Kom nærmere uenigheden og de afgørende spørgsmål i livet.

2322-004

Østens religioner

— **TID:** 31/10, 3 tirsdage, kl. 18.30-20.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Østens spiritualitet er kommet til Vesten. Vi dyrker yoga og taler om mindfulness på arbejdspladsen, i privatlivet, og om måden vi skal spise på. I kiosken ved siden af den danske oversættelse af Dalai Lamas bog 'Kunsten at leve lykkeligt', kan vi læse på magasinernes forsider, at vi kun skal følge tre råd for at blive mere zen i hverdagen. Og hvis nogen snyder i skat eller arbejder sort og pludselig oplever, at bilen bryder sammen, taler vi om at blive ramt af karma. Vi møder østens spiritualitet alle vegne. Men hvilke religiøse tanker og traditioner fra Asien bygger disse moderne teknikker og begreber på? Kom med, når vi introducerer til et udvalg af Asiens religioner og deres spiritualitet med nedslag i religionernes historie, begreber og ritualer.

- 31/10: Østens spiritualitet i Vesten.** Marianne Qvortrup Fibiger, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 07/11: Hinduisme, yoga og karma.** Marianne Qvortrup Fibiger, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 14/11: Global buddhisme, mindfulness og Nirvana.** Jørn Borup, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

Fordyb dig med forskerne.
 Vi gør os altid umage for at
 finde frem til de dygtigste
 formidlere.

2322-023

Hvad Hannah Arendt ved om Putin

TID: 2/11, 1 torsdag, kl. 18.15-20.00

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4

UNDERVISER: Karin Wolgast, cand.mag. i tysk og filosofi, ph.d. i tysk

Hvad tænker Putin? Det spørgsmål har du sikkert stillet dig selv nogle gange, siden Rusland angreb Ukraine. Måske kan vi nærme os et svar ved hjælp af Hannah Arendts tænkning? Arendt udgav i 1951 sit hovedværk om totalitarisme – trebindsværket 'Totalitarismens oprindelse'. I det analyserer hun blandt andet, hvordan den totalitære stat strammer sit greb om borgerne. Hendes ene eksempel er Hitlers Tyskland, det andet er Stalins Rusland. Og hun fremdrager elementer, som vi nu ser igen i Putins Rusland. Karin Wolgast er cand. mag. i tysk og filosofi og en kapacitet inden for tysk kultur og historie. I denne forelæsning vil hun introducere dig til Arendts tanker om det totalitære system og koble dem til invasionen af Ukraine i dag. 'Totalitarismens oprindelse' er genudgivet på dansk i 2019.

2322-033

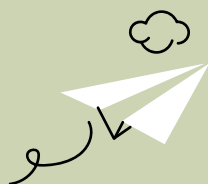
Nordisk mytologi

TID: 12/11, 1 søndag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Karen Bek-Pedersen, ekstern lektor, Aarhus Universitet

Hvad troede danskerne egentlig på, før Hvide Krist kom til Norden? Hvilke forestillinger havde man om verden, livet og døden? Og hvordan ved vi i dag noget om disse forestillinger? Hør om nordisk førkristen mytologi og om de religiøse trosforestillinger, der ligger bag myterne. Her kan du få indblik i, hvilke kilder vi har til rådighed, og hvad disse kan fortælle os. Du får også et overblik over nogle af de bedst kendte figurer fra nordisk mytologi. Vi vil desuden forsøge at rokke lidt ved de populære forestillinger, vi har om for eksempel Odin, Thor og Freja, fordi disse ikke svarer til, hvad den nyeste forskning i nordisk mytologi egentlig viser. N.B.: Kantinen på campus er lukket på søndage. Husk evt. en madpakke.

Vidste du, at du kan læse det trykte katalog online? Find det på fuodense.dk/kolding

2412-001

Eftermiddage på biblioteket: På herrens mark – introduktion til eksistensfilosofien

TID: 29/1, 6 mandage, kl. 17.00-18.45

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4

UNDERVISER: Kasper Lysemose, ph.d. i filosofi, Aarhus Universitet

Som mennesker lever vi ikke vores liv umiddelbart og uproblematisk. For at leve livet må vi også føle det. Problemet er blot, at der ikke følger nogen manual med til et menneskeliv. Mennesket er "på herrens mark". Eksistensfilosofien tager livtag med præcis det problem: Hvad indebærer det at være kastet ind i eksistensen? I denne forelæsningsrække foretager vi en ekspedition ind på herrens mark og møder en af hovedstrømningerne i moderne filosofihistorie. Vores udgangspunkt er Heidegger, men vi ledsages også af andre undervejs, eksempelvis Kierkegaard, Nietzsche og Kafka. Vi griber sagen tematisk an og undersøger nogle af de fænomener, der møder os på herrens mark: angst, samvittighed, fællesskab, latter, magt og kærlighed – om vi også møder Herren selv, må vise sig.

29/01: Mening

05/02: Angst

12/02: Fællesskab

19/02: Latter

26/02: Magt

04/03: Kærlighed

2412-004

Fra Murens fald til Trump, corona og krigen i Ukraine

TID: 10/4, 5 onsdage, kl. 18.30-20.15

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

UNDERVISER: Claus Christoffersen, bachelor i filosofi og oldtidskundskab

Historien var slut, for i løbet af få år ville alle lande blive demokratier og åbne markedsøkonomier. Sådan lød det i 1989, men det blev ikke helt til virkelighed. Over fem uger sætter Claus Christoffersen fokus på de politiske ideer fra demokratiets triumf til populisme og kriseramfund. Vi ser på de meget forskellige strømninger, der har præget tiden fra Murens fald og frem til i dag: Fra globalisering, over Huntingtons tale om civilisationernes sammenstød til antiglobaliseringens modoffensiv. Vi fokuserer også på populismen, som vælter forudsigelserne om det liberale demokratis triumf, for til sidst at ende i det kriseramfund vi har i dag, med coronaepidemi og Ukrainekrigen.

Arkæologi & historie

2322-009

Danmarkshistoriens største fund

— **TID:** 20/9, 4 onsdage, kl. 19.00-20.45
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Menneskets historie forandrer sig konstant, når spaden sættes i jorden. Arkæologien er det tætteste, vi kommer på en rejse tilbage i tiden. Fortidens muld afslører betydningsfulde og fascinerende detaljer om vores egen historie. Hør om nogle af Danmarkshistoriens største og mest betydningsfulde fund og opdagelser – fra stenalderens bopladser til guldskatte, der pibler frem af den sønderjyske jord, til uhyggelige historier om moselig og drabelige fortællinger om en hel hærstyrke, der i de første årtier efter Kristi fødsel blev nedkæmpet og smidt i et søbassin nær Skanderborg.

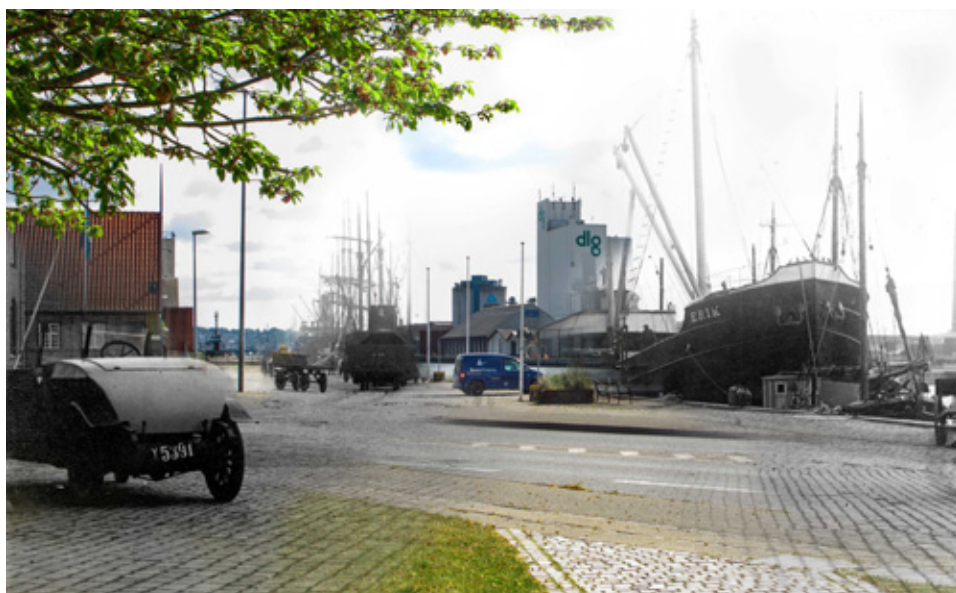
20/09: Egtvedpigen. Louise Felding, museumsinspektør, Vejle-museerne

27/09: Alken Enge. Ejvind Hertz, museumsinspektør, Museum Skanderborg

04/10: Vindelev-guldet og Guldhornene. Mads Ravn, forskningschef og museumsinspektør, Vejle Museerne

11/10: Solvognen. Forelæser oplyses senere.

Cykelturen begynder på Kolding Havn, anlagt i 1843. I dag har havnen specialiseret sig i håndtering af specialgoods, samtidig med at der er planer om at binde den indre del af havneområdet tættere sammen med bymidten.

2322-142

Tag på cykeltur med stadsarkivaren og planchefen

— **TID:** 25/9, 1 mandag, kl. 15.00-17.00
PRIS: 195 kr.
MØDESTED: Kolding Havn, Jens Holms Vej 1, 6000 Kolding.
UNDERVISER: Lene Wul, stadsarkivar, Jan Krarup Laursen, chef for byplanlægningen i Kolding Kommune.

Spring på cyklen og tag med på en tur rundt i Kolding sammen med stadsarkivar Lene Wul og Jan Krarup Laursen, der er chef for byplanlægningen i Kolding Kommune. Se byen fra din cykelsadel og hør om de historiske bydele og den aktuelle udvikling i byen. Cykelturen vil foregå i et adstadigt tempo, så alle kan være med.

2322-113

Vikingetiden – historien, kulturen og de nye fund

TID: 24/10, 6 tirsdage, kl. 18.45-20.30
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Vikingetiden er en helt særlig del af vores historie, og vikingerne var dem, som for alvor fik Norden og Danmark på verdenskortet. De erobrede store dele af England og fandt også vej helt til Amerika. I dag er det stadig let at blive fascineret af vikingernes kultur, levemåde, bygninger, skibe og ikke mindst de skatte, som de har efterladt sig. Lad en række eksperter give dig indblik i vikingetiden, og hør om nogle af de nyeste fund og opdagelser, som gør os klogere på vikingernes liv og færden.

- 24/10: Introduktion til vikingetiden.** Mads Ravn, forskningschef og museumsinspektør, Vejle Museerne
- 31/10: Vikingetidens religion.** Sophie Bønding, postdoc., Stockholms Universitet.
- 07/11: Kongesædet i Jelling – nye udgravninger og forskning.** Charlotta Lindblom, museumsinspektør, Vejlemuseerne
- 14/11: Nordboerne i Nordatlanten.** Mogens Skaaning Høegsberg, ph.d., Moesgaard Museum
- 21/11: Ryttergraven fra Fregerslev – om en højstatusbegravelse ved Skanderborg og vikingetidens grave.** Merethe Schifter Bagge, museumsinspektør, Museum Skanderborg
- 28/11: Vikingetogter i Vesteuropa.** Kasper Holdgaard Andersen, historiker, Moesgaard Museum

2322-007

Et stærkt par: Leonora Christina og Corfitz Ulfeldt

TID: 7/11, 1 tirsdag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Steffen Heiberg, mag.art., Marita Akhøj Nielsen, dr.phil. i nordisk filologi, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

Sammen med to eksperter drager vi denne aften tilbage til 1600-tallets Danmark og møder et af Danmarkshistoriens mest mærkværdige par – Christian 4.'s ambitiøse og stolte datter Leonora Christina og hendes karismatiske ægtemand, statsmanden, storbedrageren og fantasien, Corfitz Ulfeldt, der i jagten på magt, anseelse og rigdom kastede deres liv ud i et dramatisk stormvejr. Og som for Leonora Christina førte til 22 års fangenskab i Blåtårn. I dag synes deres historie at stå lysende klart i kraft af de fascinerende kilder, der er bevaret efter især Leonora Christina, herunder hendes franske selvbiografi og især 'Jammers minde'. Ud over at være raffinerede litterære værker og centrale kilder til at forstå 1600-tallets Danmark, er de også gribende skildringer, hvor vi kommer helt tæt på følelser som kærlighed, ærgerrighed, had og hævn – og dermed taler de til os på tværs af mere end 300 års historie.

Program

- 17.30-19.15:** 1600-tallets Danmark og Corfitz Ulfeldt. Steffen Heiberg, historiker og fhv. forskningschef, Det Nationalhistoriske Museum Frederiksborg Slot
- 19.45-21.30:** Leonora Christina – hendes liv og værker. Marita Akhøj, dr.phil. i nordisk filologi, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

2322-114

Sønderjyllands historie

TID: 15/11, 5 onsdage, kl. 18.45-20.30
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Selvom Sønderjylland er et forholdsvis lille område, fra Kongeåen i nord til Ejderen i syd, gemmer det på en stor og dramatisk historie, der har både europæiske, nationale, regionale og lokale perspektiver. Området har haft stor magtpolitisk og økonomisk betydning, to folkeslag støder sammen her, og adskillige krige har udspillet sig på sønderjysk jord. Sønderjyllands centrale rolle i Danmarkshistorien betyder, at det er afgørende at kende til områdets historie for at forstå Danmarks historie. Samtidig er Sønderjyllands historie ulig nogen andre landsdeles historie. Hvor Jyllands eller Fyns historie i høj grad er regionale varianter af Danmarkshistorien, blev historien om Sønderjylland helt områdets egen, som hertugdømme, grænse-land og en periode endda tysk provins. Få indblik i Sønderjylland fra middelalderen frem til i dag, og hør om bl.a. statsretlige forhold, krige og Genforeningen.

- 15/11: Middelalderens Sønderjylland og hertugdømmets fødsel 700-1544.** Lennart Madsen, overinspektør Museum Sønderjylland
- 22/11: Hertugernes tid. Sønderjylland 1544-1720.** Carsten Porskrog Rasmussen, enhedsleder for historie, Museum Sønderjylland, og adjungeret professor i historie, Aarhus Universitet
- 29/11: Slesvig som mønsterregion 1720-1814.** Lars N. Henningsen, tidl. forsknings- og arkivleder, Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig
- 06/12: Da slesvigerne blev danskere eller tyskere 1815-1918.** Hans Schultz Hansen, forskningsleder, Landsarkivet for Sønderjylland
- 13/12: Fra 'mod hinanden' til 'med hinanden' – Sønderjylland 1918-2016.** Henrik Becker-Christensen, adjungeret professor i historie, dr.phil. og fhv. generalkonsul i Flensburg

2322-123

De tyske flygtninge og Danmarks største flygtningelejr

TID: 29/11, 1 onsdag, kl. 18.30-20.15

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVISER: John V. Jensen, museumsinspektør

I maj 1945 var 2. Verdenskrig forbi i Europa, og en helt ny verden skulle rejse sig. Krigen havde sendt millioner af mennesker på flugt. For ca. 250.000 af dem var flugten endt i det besatte Danmark, hvor de efter befrielsen blev interneret i lejre. Den største af disse var Oksbøllejren, der husede omkring 36.000 tyske flygtninge og en overgang var Danmarks femtestørste by. Udover Oksbøl var der også store flygtningelejre i bl.a. Aalborg, København, Karup og på et tidspunkt også i Aarhus. Kom og hør historien om de mere end 200.000 tyske flygtninge i Danmark i årene 1945-49. Om flugten, opholdet i Danmark og hjemkomsten til det delte Tyskland. Hvorfor kom flygtningene, hvor kom de fra, og hvordan løste de danske myndigheder opgaven? Du kan også høre om tilblivelsen af det nye museum 'FLUGT' i det gamle lejrområde i Oksbøl, der åbnede 2022 med en museumsbygning tegnet af BIG - Bjarke Ingels Group.

OBS! Forelæsningen finder ikke sted i museet, men på Syddansk Universitet i Kolding. I forlængelse af forelæsningen er der arrangeret en særvisning i Oksbøllejren den 2. december, hvor der vil være mulighed for at se lidt nærmere på det nye museum og besøge flygtningekirkegården. Tilmelding er nødvendig og kan købes separat. Find holdet: Særvisning: Danmarkshistoriens største flygtningelejr og det nye museum FLUGT. Holdnr: 2321-174 på Folkeuniversitetets hjemmeside.

2412-005

Historieformiddage på biblioteket: Europas historie i det 20. århundrede

TID: 30/1, 7 tirsdage, kl. 11.00-12.45

PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4

UNDERVISER: Søren Hein Rasmussen, ph.d. i historie og forfatter, MegaNord

Europas historie i det 20. århundrede er fyldt med rivalisering, død og krig. Men den har også budt på enestående økonomisk, social og kulturel fremgang. Under syv overskrifter giver vi en række bud på, hvad der har været særligt vigtigt i historien og hvorfor. Vi skal undersøge, hvordan Europas stormagter ved århundredets indgang beherskede de fleste af verdens øvrige lande, og hvordan det gik til, at de 100 år senere alle var reduceret til mindre spillere på verdens politiske scene. Undervejs var kontinentet centrum for to verdenskrige, den kolde krig og for konkurrerende ideologier og politiske systemer – men også for ambitiøse forsøg på samling, opbygning af omfattende velfærdsstater og for storslåede kulturelle udfoldelser. Hvilke dynamikker har været på spil i Europa gennem det 20. århundrede, og hvilke kommer til at præge den fremtid, der også er vores nutid?

30/01: Ét kontinent, mange regioner

06/02: Kolonialismens Europa

20/02: Industrisamfundene, diktaturerne og demokratierne

27/02: Verdenskrigenes kontinent

12/03: Den kolde krig og kontinentets deling

19/03: Det blandede Europa

02/04: Efter den kolde krig – troen på Europas samling

Hør om det nye museum FLUGT i Oksbøl. Bygningen er tegnet af BIG - Bjarke Ingels Group, og museet er lynhurtigt blevet en af de helt store attraktioner i Vestjylland.

2412-007

Hansestæderne

TID: 16/3, 1 lørdag, kl. 10.00-15.30

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Ebbe Juul-Heider, lektor, cand.mag., oberstløjtnant

I mange tyske byer begynder bilnummerpladerne med et H, fx i Hamburg, Lübeck, Bremen, Wismar, Rostock, Greifswald og Stralsund. H'et henviser til, at byen har tilhørt en forlængst glemt organisation: 'die Hanse', som på gammelt tysk betyder noget i retning af en forsamling eller skare. 'Die Hanse' opstod i midten af 1100-tallet, hvor tyske købmænd, heraf mange fra Visby på Gotland, udbyggede handlen med Novgorod. Her købte de varer, som ofte stammede langt inde fra Rusland, især pelsværk og voks. Denne sammenslutning af købmænd og byer blev en betydelig økonomisk autoritet i Østersøen og eksisterede i omkring 500 år. I løbet af 1200- og 1300-tallet udviklede dette sig til at blive byer eller byråd, hvor handlen udgik fra. Antallet i den løse sammenslutning kunne være 200 byer, hvoraf der var en kerne på omkring firs byer, med Lübeck som den førende by. I løbet af 1500-tallet svandt indflydelsen. Handlen foregik nu mest over Atlanten, og på den sidste Hansedag i Lübeck i maj 1669 mødte kun ni byer op. Men i dag ses de imponerende spor af 'die Hanse': kirker, palæer og torve rejst af selvbevidste købmandsslægter. Besøger man Stralsunds vældige Nikolai kirke, er det helt tydeligt, at hanseborgerne satte dette monument til ære for Gud og for dem selv.

Danmarks Frie Forskningsfond

Originale forskningsidéer er med til at skabe ny viden og er fundamentet for fremtidens samfund. Hvert år udvælger og støtter Danmarks Frie Forskningsfond nogle af de mest originale forskningsidéer. Konkurrencen om midlerne er hård, og Sapere Aude-forskningsledere er blandt de bedste, som får bevilling til deres projekter til gavn for samfundet som helhed. Denne aften har du mulighed for at høre om fire af disse banebrydende forskningsprojekter.

Vov at vide! Et kig ind i forskningens forunderlige verden

— **TID:** 1/11, 1 onsdag, kl. 18.30-20.35

PRIS: 50 kr. inkl. et glas vin i pausen

STED: Christian 3.'s kapel, Koldinghus, Markdanersgade 11, 6000 Kolding

Sapere Aude! "Hav mod til at bruge din egen forstand!" Sådan lyder en af oplysningstidens mest kendte sætninger formuleret af Immanuel Kant i 1783. Denne aften kigger vi dog ud i fremtiden, når nogle af Danmarks bedste forskere præsenterer den nyeste forskning – Vov at vide! Hvert år støtter Danmarks Frie Forskningsfond forskere, der står bag de mest originale og banebrydende idéer. Vi har samlet et hold af disse forskere denne aften. Vi får et unikt indblik i menneskene bag tankerne og laver nedslag i en række vigtige spørgsmål inden for forskningens forunderlige verden i dag.

PROGRAM FOR AFTENEN:

- 18.30: Velkomst** ved Danmarks Frie Forskningsfond og vært Line Friis Frederiksen, biolog og videnskabsjournalist
- 18.35: Hvordan vil iskapperne i Grønland og Antarktis opføre sig i fremtiden?** Vivi Kathrine Pedersen, adjunkt i geologi, Aarhus Universitet
- 18.50: Kvantemekaniske modeller kan forbedre kræftbehandling.** Erik Donovan Hedegård, lektor i kemi, Syddansk Universitet
- 19.05: Forskersamtale.** Line Friis Frederiksen i samtale med Vivi Kathrine Pedersen og Erik Donovan Hedegård
- 19.25: Pause med vin**
- 19.45: Alkohol og sex – hvad betyder unges alkoholkultur for deres sociale relationer?** Margit Anne Petersen, lektor, Center for Rusmiddelforskning, Aarhus Universitet
- 20.00: Smitter ungdomspartiernes politik af på moderpartierne?** Henrik Bech Seeberg, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 20.15: Forskersamtale.** Line Friis Frederiksen i samtale med Margit Anne Petersen og Henrik Bech Seeberg
- 20.35: Tak for i aften**

Danmarks Frie Forskningsfond

- Støtter forskning inden for alle videnskabelige hovedområder
- Består af 75 rådsmedlemmer og 9 bestyrelsesmedlemmer, som alle er udpeget på baggrund af deres høje faglige viden og kompetence
- Uddeler hvert år ca. 1,5 mia. kr. til forskning
- Har hjemmesiden: dff.dk
- Er aktiv på: [Twitter](#) [LinkedIn](#)

**DANMARKS FRIE
FORSKNINGSFOND**

Kunst, arkitektur & design

2322-109

Ane Cortzens arkitekturaften – med Jan Gehl

TID: 27/9, 1 onsdag, kl. 18.45-20.30

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVISER: Jan Gehl, arkitekt og forfatter til 'Livet mellem huse'. Ane Cortzen, arkitekt, skribent og tv- og radiovært

Vi er i berøring med arkitektur hver eneste dag. Og selvom vi ikke nødvendigvis tænker over det, er arkitektur med til at skabe rammerne for vores liv. Arkitektur kan forbedre vores liv og omgivelser. Men det kan også ende som en skamlet, der kaster skygge over en hel by eller et område. Denne aften går Ane Cortzen på opdagelse i arkitekturens verden. Sammen med en fremtrædende dansk arkitekt tager hun fat på spørgsmål som: Hvad skal arkitektur kunne i dag? Hvilket ansvar har arkitekterne? Hvad kan vi lære af fortiden? Og hvad bør vi lægge vægt på, når vi bygger i fremtiden? Aftenens gæst er den anerkendte danske arkitekt og byplanlægger Jan Gehl, der bl.a. er forfatter til den anmelderroste bog 'Livet mellem husene'. Jan Gehl er en af Danmarks mest fremtrædende arkitekter indenfor byplanlægning og et fagligt fyrtårn i international sammenhæng.

VED UNDERVISNING PÅ SYDDANSK UNIVERSITET

Vi sælger kaffe, te og kakao for 12 kr. og inkl. tre stk. chokolade for 20 kr.

2322-137

Store danske designere

TID: 4/10, 6 onsdage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 795 kr., studerende/medlemmer af Klub Trapholt 395 kr. Priserne er ekskl. entré til Trapholt

STED: Trapholt, Æblehaven 23

Nanna Ditzel er en af de store danske designere, der kunne forestille sig fremtiden. Hun kombinerede en gedigen håndværksmæssig tilgang med kunstnerisk og kulturel inspiration og skabte unikke og universelle designkoner. Når man oplever Ditzels design og sanser sammenhængen mellem håndværk og inspiration, forstår man, at det nye ikke opstår, når man hovedløst gentager det kendte, men når man nysgerrigt lader sig inspirere til at udfordre det eksisterende fra mangfoldige og overraskende kilder. Hør om Nanna Ditzel og hendes designkollegaer, om deres proces og produkter – og hvorfor de stadig er relevante for os i dag. Om Nanna Ditzels evne til at forestille sig fremtiden. Om Verner Pantons higen efter at omgå den gode smag. Om Arne Jacobsens stræben efter tidens strømninger og velfærdssamfundets nye behov. Om Finn Juhls brud med den traditionsbundne klintske skole, hvor møbler blev afmålt efter kroppen. Om Hans J. Wegners opgør med sin snedker-stolemyte. Og endelig om Poul Henningsens greb om lys og det mediebevindte samfund. Forelæsningsrækken er baseret på udstillingen 'Nanna Ditzel – design til nye højder', der kan opleves indtil 11. august 2024 på Trapholt.

04/10: Nanna Ditzel. Sara Staunsager, museumsinspektør og kurator på udstillingen 'Nanna Ditzel – design til nye højder'

11/10: Verner Pantan. Malene Lytken, designhistoriker og forfatter til bogen 'Danske lamper – 1920 til nu'

25/10: Arne Jacobsen. Katrine Stenum, museumsinspektør og kurator på udstillingen 'Arne Jacobsen – Designer Danmark', Trapholt 2020-21

01/11: Finn Juhl. Malene Lytken, designhistoriker og forfatter til bogen 'Danske lamper – 1920 til nu'

08/11: Hans J. Wegner. Kristian Roland, designhistoriker og postdoc ved Trapholt

15/11: Poul Henningsen. Malene Lytken, designhistoriker og forfatter til bogen 'Danske lamper – 1920 til nu'

2322-045

Frida Kahlo – barn af revolutionen

— **TID:** 7/10, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie

Frida Kahlo var barn af den blodige mexicanske revolution 1910-20. Og hendes mand Diego Rivera og to andre verdenskendte muralere, Orozco og Siqueiros, var medvirkende til, at den indianske kultur for første gang blev erklæret ligeværdig med den europæiske. Dog blev Mexico ikke socialistisk, som Diego Rivera og Frida Kahlo ønskede, men de var med til at støtte det mexicanske folk i deres kamp for et mere lige samfund. Og de blev blandet ind i verdenspolitik gennem deres støtte til Trotskij i hans kamp mod Stalin. Det endte dog med det blodige attentat på Trotskij i hans eksil, få husblokke fra Kahlos barndomshjem. Var Frida Kahlo i virkeligheden så optaget af verdensrevolutionen, som hun gav udtryk for? Var det måske snarere en kredsen om sig selv, eller et forsøg på at gøre sig interessant i en kunstlites øje? Og hvorfor taler hun tilsyneladende i så høj grad til vores tid? Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie, fortæller historien.

2322-073

Eftermiddage i Nicolai Biograf: Kunsthistorien fortalt gennem tolv kunstnere

— **TID:** 23/10, 6 mandage, kl. 13.15-15.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
STED: Nicolai Biograf og Café, Skolegade 2A
UNDERVISER: Mathilde Teglggaard Nielsen, cand.mag. i kunsthistorie

I forelæsningsrækken sætter vi fokus på 12 interessante kunstnere – to pr. gang. Vi skal se på idealitet, ægthed og indtryk, eksperimenter med form, rum og farver. Vi skal se tidlig abstraktion, sorg og banaliteter. Tag med på en rejse i kunst fra højrenæssancen og frem til i dag. Kunstnere er Leonardo, Rembrandt, Mary Casatt, Pablo Picasso, Sonia Delaunay, Käthe Kollwitz, Joseph Beuys, Yayoi Kusama, Cindy Sherman, Jeff Koons, Élisabeth Louise Vigée Le Brun og Alberto Giacometti. Vi gør opmærksom på, at forelæsningerne foregår i en biografsal. Der er derfor ikke borde, og belysningen er dæmpet.

- 23/10:** Leonardo da Vinci & Rembrandt
- 30/10:** Élisabeth Louise Vigée Le Brun & Mary Casatt
- 06/11:** Pablo Picasso & Sonia Delaunay
- 13/11:** Käthe Kollwitz & Alberto Giacometti
- 20/11:** Joseph Beuys & Yayoi Kusama
- 27/11:** Cindy Sherman & Jeff Koons

2322-003

Hvad der er værd at vide om kunst

— **TID:** 25/10, 8 onsdage, kl. 18.15-20.00
PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

"Kunst er ikke et spørgsmål om, hvad man selv kan se, men hvad man kan få andre til at se", skulle den franske kunstner Edgar Degas have sagt. Men hvad er det egentlig, vi ser, når vi står foran et kunstværk? Hvad vil kunsten os? På kurset beskæftiger vi os med analyse af kunst, ser på centrale perioder og strømninger i kunsthistorien og forsøger at blive bedre til at tolke kunsten og sætte ord på vores indtryk om kunst. Det bliver en hæsblæsende rejse, der strækker sig fra middelalderen til det 21. århundrede og slutter med et blik ud i fremtiden og et bud på, hvilke kunstnere, vi skal holde øje med. Fokuset er internationalt, men med afstikkere til udviklingen i Danmark.

- 25/10:** **Hvad er kunst, og hvad skal vi med den?** Mads Damsbo, direktør, Artcenter Spritten
- 01/11:** **Kunstens historie – fra middelalder til det tidligt moderne (ca. 800-1600).** Gitte Tandrup, kunsthistoriker
- 08/11:** **Kunstens historie – fra 1600-tallets enevælde til 1800-tallets romantik (ca. 1600-1850).** Birgitte Zacho, kunsthistoriker
- 15/11:** **Kunstens historie – impressionister, modernister og andre revolutionære (ca. 1850-1940).** Tea Baark Mairey, kunsthistoriker
- 22/11:** **Fotografi og nye medier i det 20. århundrede (ca. 1836-1975).** Kristine Kern, mag.art. i kunsthistorie og rektor på Det Fynske Kunsthøgskole
- 29/11:** **Den moderne kunst som kritisk synliggørelse (ca. 1916-2000).** Michael Kjær, ph.d. i kunsthistorie
- 06/12:** **At forstå et kunstværk.** Kamma Overgaard Hansen, ph.d. i kunsthistorie
- 13/12:** **Hold øje med dem – nye kunstnere på vej (ca. 2000-2050).** Kristian Handberg, adjunkt i kunsthistorie, Københavns Universitet

2322-096

Per Kirkeby – liv og værk

— **TID:** 30/10, 1 mandag, kl. 18.30-20.15
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISER: Erik Steffensen, kunstner og fhv. professor ved Det Kongelige Danske Kunstakademi

Få den store historie om Per Kirkebys liv og værk på bare en enkelt aften. På baggrund af et halvt hundrede samtaler med Kirkeby og adgang til hidtil ikke offentliggjorte dagbøger fortæller Erik Steffensen om kunstnerens dannelsesproces fra hans opvækst i Københavns Nordvestkvarter til hans nuværende stjernestatus. En livsrejse med mange højde- og smertepunkter. Vi følger, hvordan væsentlige episoder i det personlige liv har haft afgørende indflydelse på hans værker – hvordan liv og værk hele tidens spindes tæt sammen. Bliv revet med af Per Kirkebys kunstneriske forvandlinger, og hvordan hans tilværelse har sat sig spor – fra opvæksten i socialt boligbyggeri, hans arktiske ekspedition og første kunstværker, over hans ophold i Tyskland, hvor han går fra murstensværker til malerier, til kriser som skaber en virtuos lethed i hans seneste malerier. Erik Steffensen er forfatter til den anmelderroste bog 'At trække en streg, Per Kirkeby – liv og værk' (Gyldendal).

Litteratur & musik

2322-080

Aktuelle danske bestsellere – med kant

TID: 5/9, 4 tirsdage, kl. 18.30-20.15

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Grav et spadestik dybere ned i aktuelle bestsellere sammen med eksperterne. De udvalgte danske bestsellere er alle bøger med 'kant'. De både inddrager og udfordrer os som læsere og tager fat på livets store spørgsmål. De dykker ned i familieliv og identitet i flere aldre. Tonelejet spænder bredt, og vi kommer både omkring en refleksiv beretning om et langt liv sammen med og i skyggen af en bror, en fortælling om en kvinde midt i en af livets overgange og et vigtigt og hårdtslående manifest, der allerede nu er kommet på pensumlisten hos politikere landet over. Du er velkommen til at læse med undervejs i forløbet, men du kan også sagtens deltage i forelæsningerne uden at have læst romanerne på forhånd. Bemærk, at der ikke er nogen forelæsning i uge 38.

05/09: Dorrit Willumsen – 'Tjeneren og hans søster' (2022). Camilla Schwartz, lektor i dansk, Syddansk Universitet

12/09: Glenn Bech – 'Jeg anerkender ikke længere jeres autoritet' (2022). Stefan Kjerkegaard, lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

26/09: Josefine Klougart – 'Alt dette kunne du få' (2021). Lise Vandborg, chefredaktør, Litteratursiden

03/10: Alberte Winding – 'Hvad jeg tænker, mens du taler' (2023). Lea Fløe Christensen, litterat og litteraturformidler

Tilmeld dig på fuodense.dk/
Kolding

FIND HOLDET PÅ HJEMMESIDEN OG BETAL MED KORT ELLER MOBILEPAY

2322-136

Litteraturterapi – magien ved at læse og skrive

TID: 23/9, 1 lørdag, kl. 10.15-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Karen Margrethe Schifter Kirketerp, cand.psych.aut., autoriseret psykolog

Litteratur er et enestående medie med en helt særlig kraft til at overskride grænser og udvikle livsverdener. Vi reagerer og oplever følelser i takt med, at vores øjne glider over ordene. Litteraturen kan vise os ting, vi ellers ikke ville have oplevet. Uden at flytte fødderne kan vi rejse med Moby Dick over verdenshavene, overveje livet med Camus, forstå Aids sorg og forsvinde ind i klædeskabets portal mod Narnia. Med det blanke papir kommer også en unik mulighed for at undersøge og placere vores indre verdenskort, skabe fiktive verdener uden restriktioner, værne om vores egen stemme og skabe en mulig "verbal kremation" af svære oplevelser. "Intet er umuligt med fyldepennen", som Gillie Bolton understreger i 'The Therapeutic Potential of Creative Writing'. Inden for psykologiens verden viser forskning, at litteratur bl.a. kan medvirke til forløsning af stress, styrket analytisk tænkning, udvidet selvforståelse og -refleksion samt øget empati. Denne dag vil vi dykke ned i nogle af de psykologiske aspekter og effekter ved at læse og skrive litteratur. Dagen er for alle, der har interesse for ord, læsning og skrivning.

2322-139

Vidensbrunch: Bruce Springsteen

— **TID:** 30/9, 1 lørdag, kl. 10.00-13.00
PRIS: 355 kr. inkl. brunch samt juice, kaffe og te
UNDERVISER: Neal Ashley Conrad Thing, ph.d. i litteraturvidenskab

Tag med til vidensbrunch om Bruce Springsteen. Vi starter med en lækker brunchbuffet med juice, kaffe og te. I forelæsningen perspektiverer vi hele Springsteens karriere med fokus på The Boss som rockens ultimative humanist. Vi følger den røde tråd gennem hans virke: karakterskildringen og jagten på autenticitet. Vi indkredser desuden den springsteenske filosofi og kaster lys over bossens kampe med depressioner gennem 40 år og hans genuine evner som liveartist, både med og uden The E Street Band. Frem til forelæsningen kan du med fordel lytte til Neals (oplægs-holder, red.) podcast 'LOOSE ENDS. En podcastserie på otte programmer om Bruce Springsteen', med blandt andre Ritt Bjerregaard og Allan Olsen på Spotify, som oprindelig er udsendt på Heartbeats.

Program
10.00-11.00: Brunchbuffet, juice, kaffe og te
11.15-13.00: Forelæsning og spørgsmål fra publikum

2322-051

Musikkens mesterværker

— **TID:** 3/11, 4 fredage, kl. 11.00-12.45
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4
UNDERVISER: Leif V. S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab og tidl. musikchef for Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester

Kom tæt på musikken! I forelæsningsrækken dykker vi ned i nogle berømte musikværker. Her er klavermusik af kunstnerægteparret Clara og Robert Schumann, en bryllupsserenade fra Østrig og musikalske fortællinger fra Finland og Italien. Få lejlighed til at fordybe dig i ét værk ad gangen og få samtidig en introduktion til basale musikbegreber, genrer, instrumenter og musikhistorie. Du bliver rustet til at få endnu mere ud af din næste musikoplevelse, uanset om det er et nyt værk, du kaster dig over, eller om du gehører et af disse mesterværker. Alle deltagere får adgang til musikken via internettet og skal til hver mødegang lytte til værket på forhånd.

03/11: Clara og Robert Schumann: 'Klaverværker'
24/11: Mozart: 'Haffner-serenade'
08/12: Sibelius: 'Finlandia' og 'Svanen fra Tuonela'
15/12: Mendelssohn: 'Symfoni nr 4', 'Den italienske'

2322-037

Tænkepause om jysk

— **TID:** 8/11, 1 onsdag, kl. 18.30-20.15
PRIS: 195 kr. inkl. bog
UNDERVISER: Inger Schoonderbeek Hansen, lektor og centerleder, Peter Skautrup
Centret for Jysk Dialektforskning, Aarhus Universitet

Jysk er forskelligt, alt efter om jyden taler nuerefywrs, er wæsterfræ', bor i Kro-njyl-land eller, ikke mindst, i Synnejylland. I sin forelæsning om Tænkepausen 'Jysk' tager Inger Schoonderbeek Hansen dig med på en rejse helt tilbage til landskabslovenes tid, hvor de tidligste beviser for jysk findes. Du vil denne aften opleve det vaskeægte drama, de danske dialekter kom til at spille hovedrollen i. Heldigvis er der også nogle lyspunkter, for jysk bruges stadig i dag i sange, og sønderjyderne har deres kaffebord og hilser mojn. Endelig fortæller skabsjyden Schoonderbeek Hansen sin personlige historie om, hvorfor jysk er så interessant, hvordan sådan en Tænkepause egentlig kommer i stand, og hvilke videnskabelige undersøgelser bogen er baseret på. Inger Schoonderbeek Hansen er ansat som lektor på Institut for Kommunikation og Kultur. Hun er også centerleder på Peter Skautrup Centret for Jysk Dialektforskning, hvor hun er med til at redigere Jysk Ordbog. Tænkepausen 'Jysk' er inkluderet i billetprisen.

2322-040

Tre værker du bør kende

— **TID:** 8/11, 3 dage, kl. 18.30-20.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4

Verden er beriget med litterære mesterværker, filmiske perler og interessante kunstværker. Det er umuligt at nå omkring dem alle, så hvilke værker skal man give sig i kast med først? Over tre aftener vil tre eksperter give dig deres bud på tre værker, du bør kende. Vær med, fordi du ikke ved, hvor du skal starte, fordi du er gået i stå, fordi du mangler inspiration til nye værker, eller fordi du vil udfordres. Vær med, fordi du vil have en ny vinkel på et værk, du allerede kender. Eller bare fordi du er nysgerrig.

08/11: Tre kunstværker, du bør kende. Peter S. Meyer, mag.art. fhv. ekstern lektor og museumsdirektør
15/11: Tre bøger, du bør læse. Torsten Bøgh Thomsen, leder, H.C. Andersen Centret, Syddansk Universitet
23/11: Tre film, du bør se. Nanna Frank Rasmussen, film- og tv-anmelder, Politiken
OBS! Foregår på en torsdag

2322-041

Hvordan læser de H.C. Andersen i udlandet?

— **TID:** 4/12, 1 mandag, kl. 18.30-20.15
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4
UNDERVISER: Torsten Bøgh Thomsen, leder, H.C. Andersen Centret, Syddansk Universitet

H.C. Andersens eventyr er kendt over hele verden. Hvad vi imidlertid ved meget lidt om er, hvorfor og hvordan de er kendt uden for Danmark. Tidligere har man antaget, at det var eventyrenes universelle temaer, der gjorde dem populære i udlandet, men ny forskning peger på, at forskellige lande og kulturer i stedet tilegner sig eventyrene på en måde, hvor de bliver indlejret i modtagersamfundet på kulturelt specifikke måder. Denne aften på Kolding Bibliotek går vi tilbage til rødderne, til de tidligste oversættelser af eventyrene, for at finde frem til de måder, de blev gjort universelle på i 1800-tallets Europa, og panorerer frem til i dag, hvor vi ser på, hvordan H.C. Andersen og hans forfatterskab er blevet aktualiseret i nye sammenhænge. Forelæser denne aften er Torsten Bøgh Thomsen, lektor ved H.C. Andersen Centeret ved Syddansk Universitet.

Arbejdsliv, ledelse & kommunikation

2322-092

Hjernen i arbejdslivet

— **TID:** 23/10, 3 mandage, kl. 18.15-20.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Hjernen ser måske ikke ud af meget, og den udgør kun lidt mere end et kilo af vores samlede kropsvægt, men samtidig er den også vores mest komplekse organ. Hjernen hjælper os med at skabe mening og lagre viden. Den er konstant på arbejde, både når vi daser og dovner, og når vi skal være kreative, fokuserede eller løse problemer. Hjernen er dermed afgørende for vores præstationer i arbejdslivet, og i hjernekisten finder man bl.a. svaret på, hvorfor nogle mennesker er bedre til multitasking end andre. Forstå din hjerne bedre, lær, hvordan du øger din koncentrationsevne og kreativitet, og hør, hvad der sker, når hjernen kommer på overarbejde. Alt sammen i selskab med tre skarpe hjerneforskere.

23/10: Koncentration og hukommelse i arbejdslivet. Troels Wesenberg Kjær, speciallæge, hjerneforsker, forfatter og foredragsholder

30/10: Hjernen og kreativitet. Peter Thybo, forfatter, master i læreprocesser, P.D. i alm.pæd., fysioterapeut og certificeret specialist i arbejdsliv

06/11: Hjernen på overarbejde. Åsa Fex Svenningsen, lektor i neurobiologi, Syddansk Universitet

2322-013

Konfliktkompetent

— **TID:** 1/11, 1 onsdag, kl. 18.45-20.30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Timo Klindt Bohni, cand.psych., aut.

Konflikter er en uundgåelig bestanddel af arbejdslivet. At de også kan være nødvendige og til tider ligefrem værdiskabende, er måske mere overraskende. Evnen til at tackle konfliktfyldte situationer er blevet en central del af både ledere og medarbejders værktøjskasse. De fleste mennesker forbinder konflikter med noget ubehageligt – vrede, trykket stemning, skænderier og ødelagte relationer. Men med de rette metoder og forholdemåder er der faktisk en god chance for at værdiforskelle og interesseremodsigelser kan føre til nye erkendelser og bedre beslutninger. Det sidste kræver dog konfliktkompetente aktører – mennesker der formår at være uenige på en hensigtsmæssig måde. De færreste er konfliktkompetente af natur, men de fleste kan træne sig til at blive det, og ved hjælp af nogle enkle greb opnå bedre relationer og resultater. I denne forelæsning vil du blive introduceret til grundlæggende konfliktteori, samt fire konkrete konfliktnøgler, som er hjælpsomme i fastlåste situationer.

Folkeuniversitetets undervisning foregår på Syddansk Universitet i Universitetsparken, medmindre andet er angivet

2322-133

Det værdiskabende bestyrelsesarbejde

TID: 26/11, 1 søndag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

UNDERVISER: Karina Boldsen, grundlægger, ejer og CEO, AROS BOARD – dit unikke bestyrelsesnetværk

Bestyrelsesarbejde er noget, der optager flere og flere. Aldrig har så mange været bestyrelsesmedlemmer, uden egentlig at have viden om det eller tidligere erfaring med at sidde i en bestyrelse. I forelæsningerne får du indblik i bestyrelsens rolle, ansvar og pligter. Vi sætter fokus på, hvordan en bestyrelse ud fra et juridisk, strategisk og ledelsesmæssigt perspektiv skaber værdi for en virksomhed eller forening. Få værktøjer til bestyrelsesarbejdet, som sikrer, at bestyrelsens ressourcer bruges optimalt, og bliv klædt på til at udfordre direktionen, andre bestyrelsesmedlemmer og din egen tilgang til en bestyrelsespost. OBS! Kantinen er lukket om søndagen. Medbring selv mad og drikke.

Er du interesseret i bestyrelsesarbejde? Karina Boldsen er grundlægger, ejer og CEO i AROS BOARD – dit unikke bestyrelsesnetværk og giver dig værktøjerne, som sikrer, at bestyrelsens ressourcer bruges optimalt.

Praktiske oplysninger

TILMELDING

Tilmeld dig på fuodense.dk/kolding, og betal med Dankort, VisaDankort, Mastercard, Visa Electron eller MobilePay. Firmabetaling på EAN eller faktura.

AFMELDING

Hvis du fortryder, kan du få det indbetalte beløb refunderet fratrukket et ekspeditionsgebyr på 100 kr. pr. billet. Afmelding skal ske senest 14 dage før holdstart.

FORBEHOLD

Folkeuniversitetet forbeholder sig ret til ændring af underviser, lokale, dato, tidspunkt og format. Sådanne ændringer giver ikke ret til refusion af betalingen. Ændringer oplyses på fuodense.dk/kolding og via mail og/eller sms. Er vi nødsaget til at aflyse et hold, refunderer vi beløbet til samme konto, som der er betalt fra.

RABATTER

Studerende

Studerende kan deltage i hold med rabat. Rabatten gælder hold, hvor bøger, forplejning og andre udgifter ikke er inkluderet, og hvor der ikke er et begrænset antal pladser til rådighed.

Rabatter med aftalekoder

Ansatte på Syddansk Universitet har gratis adgang til udvalgte hold, hvor bøger, forplejning og andre ekstra udgifter ikke er inkluderet.

Medlemmer af Dansk Sygeplejeråd Kreds Syd kan deltage i udvalgte hold med 50% rabat på Folkeuniversitetet i Odense og i Kolding.

Kontakt sekretariatet på fu@fuo.sdu.dk for at få en aftalekode og information om tilmelding med rabat.

Virksomhedsaftaler

Vil du give medarbejderne i din virksomhed kompetenceudvikling, læring og en god oplevelse på Folkeuniversitetet? Kontakt os og hør mere om muligheden for en virksomhedsaftale.

MAD OG DRIKKE

Vi sælger kaffe, te og kakao for 12 kr. Inkl. tre stk. chokolade for 20 kr. Hvis du medbringer din egen kop, så passer vi på miljøet sammen. Se sdu.dk for info om kantinens åbningstider.

FOTOS OG ILLUSTRATIONER

Fotos s. 1, 5, 11, 13, 14: Kirstine Mengel, s. 2: Peter Hove Olesen s. 7: Robin Skjoldborg, s. 9, 17, 22: Shutterstock, s. 16: Eva Kristensen, s. 18: Rasmus Hjortshøj s. 25: Birthe Vembye
Grafik og layout: Walk Agency.

NOTER OG SLIDES

Slides og undervisningsnoter er ikke inkluderet i prisen, og de kan ikke forventes fremskaffet og udleveret.

PROGRAMMETS MILJØAFTRYK OG HÅNDTERING

Programmets sider er trykt på 100% genbrugspapir, og omslaget på ubestrøget offsetpapir. Papirmassen er fra ansvarligt skovbrug (FSC-mærket) og fremstillet under skrappe miljøkrav (Svanemærket og EU-Blomsten). Programmet skal efter brug puttes i papircontaineren.

Vil du give dine medarbejdere mulighed for at opdatere deres viden? Kontakt os og hør om muligheden for en virksomhedsaftale.

Find vej til undervisningen

Folkeuniversitetet i Syddanmark

Bor du eksempelvis i Svendborg, i Assens eller i Faaborg? Så tjek, om der sker noget spændende i din by. For Folkeuniversitetet har mange komiteer på Fyn, i Jylland og på Sjælland, som hver især arrangerer lokale forelæsninger. Find din by herunder, og læs mere på fuodense.dk/syddanmark/program.

Fyn

FOLKEUNIVERSITETET ASSENS

Formand Birgitte Lerche
Administrator Lasse Tajmer,
post@fuassens.dk

FAABORG FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator
Morten Gjeddebæk,
faaborgfolkeuni@gmail.com
www.faaborgfolkeuni.dk

LILLEBÆLT FOLKEUNIVERSITET

Formand Henriette Bacher Lind,
hebl@km.dk
Administrator Anna Margrethe Nygaard
Skov, anna.skov@fredericia.dk
www.fulillebaelt.dk

LANGELAND FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator Lone Nordal
Petersen, skebjerg-soegaard@mail.dk

NORDFYNS FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator Kaj Andersen,
kaj-vera@email.dk

RINGE/RYSLINGE FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator Mogens Keinicke,
mokeinicke@gmail.com

SVENDBORG FOLKEUNIVERSITET

Formand Lars Kirkegaard
Administrator Anne-Mette Graubæk,
svendborgfolkeuniversitet@gmail.com
www.svendborgfolkeuniversitet.dk

Sjælland

LOLLAND FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator
Bente Kaspersen,
bentek@mail123.dk

ROSKILDE FOLKEUNIVERSITET

Formand Jes Nysten
Administrator Anne Klok
kontakt@roskildefolkeuniversitet.dk
www.roskildekunstforening.dk/folkeuniversitetet-roskilde

ODSHERRED FOLKEUNIVERSITET

Formand Alice Sarp,
aas@km.dk
www.odsherredfolkeuniversitet.dk

Jylland

VEJLE FOLKEUNIVERSITET

Formand Vagn Kjeldsen,
kjeldsensvagn@gmail.com
Administrator Mette Fruergaard,
mefru@vejlebib.dk
www.folkeuniversitet-vejle.dk

BILLUND FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator Bjarne Steen
Jensen,
fu@fubillund.dk
www.fubillund.dk

VEJEN FOLKEUNIVERSITET

Formand Andreas Ullum,
andreas@rnskole.dk
www.fu-vejen.dk

HØJER FOLKEUNIVERSITET

Formand Claus Egelund,
cle@km.dk

KOLDING FOLKEUNIVERSITET

Koldinghus – forening af slægtsforskere.
Formand Leif Lillesøe,
l.lillesoe@gmail.com
www.slaegtsforskning.kolding.dk

VARDE-ØLGOD FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator
Karen Harritsø,
karenbroede@gmail.com

FOLKEUNIVERSITETET I HADERSLEV

Formand: Niels Dalsgaard,
nbc@km.dk
Administrator Lennart Madsen,
lema@msj.dk
<https://folkeuniversitetetihaderslevkomm.weebly.com/>

GIVE-EGNENS FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator Gunhild Ørnsholt,
gunhild.oernsholt@mail.dk

SYDVESTJYSK FOLKEUNIVERSITET

65504103
fu@fue.sdu.dk
www.fusydvest.dk

AABENRAA FOLKEUNIVERSITET

Formand Anette Jensen,
aneje@km.dk
Næstformand Povl Callesen,
callesenpovl@gmail.com